36)

Форма № Н - 3.04

Бердянський державний педагогічний університет
Кафедра соціальних комунікацій

"ЗАТВЕРДЖУЮ"
Завідувач кафедри

канд. філол. наук , доц. Мельнікова Ю. О.
"30"серпня 2019 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Журналістське розслідування
(назва навчальної дисципліни)

Спеціальність 061 Журналістика
(шифр і назва спеціальності)

Освітньо-професійна програма Журналістика
(назва освітньої програми)

Факультет філології та соціальних комунікацій
(назва факультету)

Бердянськ, 2019

Робоча програма з дисципліни «Журналістське розслідування» для здобувачів вищої освіти спеціальності 061 Журналістика.

Освітньо-професійної програми Журналістика

Розробники: доцент Мельнікова Ю. О.

Робочу програму погоджено проектною групою освітньої програми «Журналістика» та схвалено на засіданні кафедри соціальних комунікацій

від "30" серпня 2019 року (протокол № 2)

Завідувач кафедри соціальних комунікацій _____ (підпис) (Мельнікова Ю. О.) (прізвище та ініціали)

Гарант освітньої програми _____ (підпис) (Мельнікова Ю. О.) (прізвище та ініціали)

© БДПУ, 2019 рік
© Мельнікова Ю. О., 2019 рік

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 6	Галузь знань 06 Журналістика (шифр і назва)	Вибіркова	
	Спеціальність 061 Журналістика (шифр і назва)		
Модулів – 6	Освітньо-професійна програма: Журналістика	Рік підготовки	
Змістових модулів – 12		3-й	3-й
Загальна кількість годин – 180		Семестр	
		5-й, 6-й	5-й, 6-ий
Мова навчання: українська		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 4	Освітній ступінь: бакалавр	36 год.	8 год.
		Практичні, семінарські	
		36 год.	8 год.
		Лабораторні	
		Самостійна робота	
		108 год.	164 год.
		Індивідуальні завдання:	
		Вид контролю:	
		екз.	екз.

Примітка.
Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить (%):
для денної форми навчання – 40% до 60%
для заочної форми навчання – 10% до 90%

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни "Журналістське розслідування" є сприяння студентам у набутті необхідних теоретичних знань і практичних навичок у проведенні кваліфікованих журналістських розслідувань економічних, соціальних, екологічних та інших життєвих проблем і вдосконаленні професійного рівня майбутніх журналістів.

Завдання вивчення дисципліни "Журналістське розслідування":

- дати визначення поняття «журналістське розслідування»; з'ясувати відмінності між «розслідувальною журналістикою», «журналістським розслідуванням» і «дослідницькою журналістикою» та «журналістським дослідженням»;
- дати студентам чіткі уявлення про основи і технологію проведення журналістських розслідувань як одного з провідних і актуальних жанрів аналітичної публіцистики;
- ознайомити з тенденціями функціонування журналістських розслідувань у світі;
- сформулювати основні критерії характеристики журналістських розслідувань в різних ЗМІ;
- з'ясувати місце розслідувальної журналістики в системі сучасних видів журналістської діяльності;
- вивчити основні методи пізнання дійсності, якими користується журналіст у процесі проведення розслідувань;
- розглянути й проаналізувати особливості організації й основні етапи проведення журналістських розслідувань;
- охарактеризувати розслідування різних типів: політичні, корупція, економічні, екологічні, соціально-побутові, історичні;
- проаналізувати ключові джерела інформації, які використовує журналіст у процесі розслідування, класифікувати й типізувати їх;
- окреслити найважливіші правові, адміністративні, професійні перепони, що виникають перед журналістом, який проводить розслідування;
- окреслити найважливіші аспекти безпеки журналістського розслідування.

Основні результати навчання і компетентності згідно з вимогами освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми:

№ з/п	Програмні компетентності	Компетентності*	Результати навчання
1.	загальні	ЗК 5. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо	ПРЗ 2. Знає професійні стандарти, етичні та правові норми, що регулюють функціонування ЗМК та журналістську діяльність в Україні.
2.	фахові	СК 4. Здатність перевіряти надійність та достовірність отриманої інформації, аналізувати факти, виявляти головні та другорядні факти для практичної діяльності	ПРЗ 8. Знає джерела журналістської інформації та принципи роботи із ними. ПРЗ 9. Знає методи пошуку інформації для підготовки журналістських матеріалів. ПРЗ 10. Знає способи верифікації отриманої інформації для підготовки журналістських матеріалів. ПРУ 3. Здатний дотримуватись професійних стандартів, етичних та правових норм, забезпечуючи суспільство різнобічною, оперативною, повною і правдивою інформацією. Уміє діяти соціально відповідально. ПРУ 7. Уміє обирати джерела та використовувати методи пошуку інформації, послуговуючись соціологічними, статистичними та іншими методами в масово-інформаційній діяльності. ПРУ 8. Уміє перевіряти достовірність отриманої інформації

2. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Журналістське розслідування – специфічний жанр журналістики і вид професійної діяльності

Тема 1. Журналістське розслідування як жанр і як вид творчої діяльності.

Тема 2. Алгоритм проведення журналістського розслідування.

Змістовий модуль 2. Специфіка проведення журналістських розслідувань

Тема 3. Особливості проведення журналістських розслідувань в Україні.

Тема 4. Джерела інформації в журналістському розслідуванні.

Змістовий модуль 3. Журналістське розслідування – етичний бік питання.

Тема 5. Поняття етики в журналістському розслідуванні.

Тема 6. Журналістське розслідування як показник демократії суспільства.

Змістовий модуль 4. Журналістські розслідування – практичний бік питання.

Тема 7. Доступ до інформації в журналістському розслідуванні.

Тема 8. Методи журналістського розслідування.

Змістовий модуль 5. Тематичні напрями журналістських розслідувань пов'язаних із грошообігом.

Тема 9. Особливості журналістських розслідувань антикорупційної направленості.

Тема 10. Журналістські розслідування економічної тематики.

Змістовий модуль 6. Політика та журналістські розслідування

Тема 11. Журналістські розслідування політичної тематики.

Тема 12. Правові і неправові небезпеки, пов'язані із проведенням журналістських розслідувань політичної направленості

Змістовий модуль 7. Проведення журналістських розслідувань та екологічні установи

Тема 13. Журналістське розслідування екологічної тематики

Тема 14. Актуальні теми журналістських розслідувань екологічної направленості в Україні

Змістовий модуль 8. Інші види журналістських розслідувань

Тема 15. Соціально-побутові журналістські розслідування

Тема 16. Історичні види журналістських розслідувань

Змістовий модуль 9. Закордонний досвід розслідувань: американська традиція

Тема 17. Американські витоки журналістського розслідування як методу і жанру

Тема 18. Вотергейтський скандал.

Змістовий модуль 10. Розслідувальні структури в сучасній Україні

Тема 19. Телевізійні та відео проекти журналістських розслідувань. Псевдорозслідувальні проекти

Тема 20. Проекти «Схеми», «Слідство.Інфо»

Змістовий модуль 11. Кримінально-правові особливості журналістських розслідувань

Тема 21. Розслідування на тему дотримання прав людини

Тема 22. Розслідування кримінальних злочинів

Змістовий модуль 12. Безпека матеріалів в журналістському розслідуванні і журналіста-розслідувача зокрема

Тема 23. Особиста безпека журналіста-розслідувача

Тема 24. Інформаційна безпека журналістського розслідування

3. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с. р.		л	п	лаб.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Журналістське розслідування – специфічний жанр журналістики і вид професійної діяльності												
Тема 1. Журналістське розслідування як жанр і як вид творчої діяльності.	8	2	2			4	8	2	2			4
Тема 2. Алгоритм проведення журналістського розслідування.	7	2	2			3	7	2				5
Разом за змістовим модулем 1	15	4	4			7	15	4	2			9
Змістовий модуль 2. Специфіка проведення журналістських розслідувань												
Тема 3. Особливості проведення журналістських розслідувань в Україні.	8	2	2			4	8	2				6
Тема 4. Джерела інформації в журналістському розслідуванні.	7					7	7					7
Разом за змістовим модулем 2	15	2	2			11	15	2				13
Разом за модуль 1	30	6	6			18	30	6	2			22
Модуль 2												
Змістовий модуль 3. Журналістське розслідування – етичний бік питання.												
Тема 5. Поняття етики в журналістському	8	2	2			4	8		2			6

розслідуванні.												
Тема 6. Журналістське розслідування як показник демократії суспільства.	7	2	2			3	7		2			5
Разом за змістовим модулем 3	15	4	4			7	15					11
Змістовий модуль 4. Журналістські розслідування – практичний бік питання.												
Тема 7. Доступ до інформації в журналістському розслідуванні.	8	2	2			4	8		2			6
Тема 8. Методи журналістського розслідування.	7					7	7	2				5
Разом за змістовим модулем 4	15	2	2			11	15	2	2			11
Разом за модуль 2	30	6	6			18	30	2	6			22
Модуль 3												
Змістовий модуль 5. Тематичні напрями журналістських розслідувань пов'язаних із грошообігом.												
Тема 9. Особливості журналістських розслідувань антикорупційної направленості.	8	2	2			4	8					8
Тема 10. Журналістські розслідування економічної тематики.	7	2	2			3	7					7
Разом за змістовим модулем 5	15	4	4			7	15					15
Змістовий модуль 6. Політика та журналістські розслідування												
Тема 11. Журналістські розслідування політичної тематики.	8	2	2			4	8					8
Тема 12. Правові і неправові небезпеки, пов'язані із проведенням	7					7	7					7

журналістських розслідувань політичної направленості												
Разом за змістовим модулем 6	15	2	2			11	15					15
Разом за модуль 3	30	6	6			18	30					30
Модуль 4												
Змістовий модуль 7. Проведення журналістських розслідувань та екологічні установи												
Тема 13. Журналістське розслідування екологічної тематики	8	2	4			2	8					8
Тема 14. Актуальні теми журналістських розслідувань екологічної направленості в Україні	7	2				5	7					7
Разом за змістовим модулем 7	15	4	4			7	15					15
Змістовий модуль 8. Інші види журналістських розслідувань												
Тема 15. Соціально-побутові журналістські розслідування	8	2	2			4	8					8
Тема 16. Історичні види журналістських розслідувань	7					7	7					7
Разом за змістовим модулем 8	15	2	2			11	15					15
Разом за модуль 4	30	6	6			18	30					30
Модуль 5.												
Змістовий модуль 9. Закордонний досвід розслідувань: американська традиція												
Тема 17. Американські витоки журналістського розслідування як методу і жанру	8	2	4			2	8					8
Тема 18. Вотергейтський скандал.	7	2				5	7					7

Разом за змістовим модулем 9	15	4	4			7	15					15
Змістовий модуль 10. Розслідувальні структури в сучасній Україні												
Тема 19. Телевізійні та відео проекти журналістських розслідувань. Псевдорозслідувальні проекти	8	2	2			4	8					8
Тема 20. Проекти «Схеми», «Слідство.Інфо»	7					7	7					7
Разом за змістовим модулем 10	15	2	2			11	15					15
Разом за модуль 5	30	6	6			18	30					30
Модуль 6.												
Змістовий модуль 11. Кримінально-правові особливості журналістських розслідувань												
Тема 21. Розслідування на тему дотримання прав людини	8	2	2			4	8					8
Тема 22. Розслідування кримінальних злочинів	7	2	2			3	7					7
Разом за змістовим модулем 11	15	4	4			7	15					15
Змістовий модуль 12. Безпека матеріалів в журналістському розслідуванні і журналіста-розслідувача зокрема												
Тема 23. Особиста безпека журналіста-розслідувача	8	2	2			4	8					8
Тема 24. Інформаційна безпека журналістського розслідування	7					7	7					7
Разом за змістовим модулем 12	15	2	2			11	15					15
Разом за модуль 6	30	6	6			18	30					30
ІНДЗ			-	-		-			-	-	-	
Усього годин	180	36	36			108	180	8	8			164

4. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин (денна форма)	Кількість годин (заочна форма)
1.	Журналістське розслідування: основи жанру і методу	2	2
2.	Алгоритм журналістського розслідування	2	2
3.	Особливості реалізації тем журналістських розслідувань в Україні	2	2
4.	Етика журналістського розслідування	2	
5.	Журналістське розслідування як показник вільного суспільства	2	
6.	Специфіка співпраці журналістів із різними джерелами інформації	2	
7.	Методика проведення журналістських розслідувань	2	2
8.	Журналістські розслідування про факти корупції	2	
9.	Журналістські розслідування економічної тематики	2	
10.	Журналістські розслідування і політика	2	
11.	Злободенні теми журналістських розслідувань екологічної направленості в Україні	2	
12.	Журналістське розслідування екологічної направленості	2	
13.	Актуальні теми журналістських розслідувань екологічної направленості в Україні	2	
14.	Журналістські розслідування соціально-побутової тематики	2	
15.	Інвестигативна журналістика	2	
16.	Розслідування на тему дотримання прав людини	2	
17.	Розслідування кримінальних злочинів	2	
18.	Безпека журналіста-розслідувача	2	
	Разом	36	8

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин (денна форма)	Кількість годин (заочна форма)
1.	Журналістське розслідування як жанр і як вид творчої діяльності	2	2
2.	Схема проведення журналістського розслідування	2	
3.	Особливості проведення журналістських розслідувань	2	
4.	Поняття етики в журналістському розслідуванні	2	2
5.	Журналістське розслідування як показник демократії суспільства.	2	2
6.	Доступ до інформації в журналістському розслідуванні	2	2
7.	Особливості журналістських розслідувань антикорупційної направленості	2	
8.	Журналістські розслідування політичної тематики	2	
9.	Журналістські розслідування економічної тематики	2	
10.	Журналістське розслідування екологічної тематики	4	
11.	Журналістські розслідування соціально-побутової тематики	2	
12.	Інвестигативна журналістика	4	
13.	Розслідування на тему дотримання прав людини	2	
14.	Розслідування кримінальних злочинів	2	
15.	Розслідування в стилі «гонзо»	2	
16.	Розслідування медичного спрямування	2	
	Разом	36	8

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин (денна форма)	Кількість годин (заочна форма)
1.	Журналістське розслідування: основи жанру і методу	4	4
2.	Алгоритм журналістського розслідування	3	5
3.	Специфіка використання інформаційних джерел у журналістському розслідуванні	4	6
4.	Особливості реалізації тем журналістських розслідувань в Україні	7	7
5.	Етика журналістського розслідування	4	6
6.	Журналістське розслідування як показник вільного суспільства	3	5
7.	Специфіка співпраці журналістів із різними джерелами інформації	4	6
8.	Методика проведення журналістських розслідувань	7	5
9.	Журналістські розслідування про факти корупції	4	8
10.	Журналістські розслідування економічної тематики	3	7
11.	Журналістські розслідування і політика	4	8
12.	Правові і неправові небезпеки, пов'язані із проведенням журналістських розслідувань політичної направленості	7	7
13.	Журналістське розслідування екологічної направленості	2	8
14.	Актуальні теми журналістських розслідувань екологічної направленості в Україні	5	7
15.	Журналістські розслідування соціально-побутової тематики	4	8
16.	Журналістські розслідування історичної тематики	7	7
17.	Американські витоки журналістського розслідування як методу і жанру	2	8
18.	Вотергейтський скандал.	5	7
19.	Телевізійні та відео проекти журналістських розслідувань. Псевдорозслідувальні проекти	4	8
20.	Проекти «Схеми», «Слідство.Інфо»	7	7
21.	Розслідування на тему дотримання прав людини	4	8
22.	Розслідування кримінальних злочинів	3	7
23.	Особиста безпека журналіста-розслідувача	4	8
24.	Інформаційна безпека журналістського розслідування	7	7
	Разом	108	164

7. Методи навчання

1. Практичне заняття.
2. Самостійна робота.
3. Бесіда.
4. Метод тестування.

8. Засоби оцінювання:

- екзамен;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;
- індивідуальна та групова робота на занятті;
- поточне оцінювання.

9. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота													
Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2		Змістовий модуль 3		Змістовий модуль 4		Змістовий модуль 5		Змістовий модуль 6		Змістовий модуль 7	
Т1	Т2	Т3	Т4	Т5	Т6	Т7	Т8	Т9	Т10	Т11	Т12	Т13	Т14
2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2

Поточне тестування та самостійна робота											
Змістовий модуль 8		Змістовий модуль 9		Змістовий модуль 10		Змістовий модуль 11		Змістовий модуль 12		Підсумковий тест (екзамен)	Сума
Т15	Т16	Т17	Т18	Т19	Т20	Т21	Т22	Т23	Т24	50	100
2	2	2	2	2	2	2	2	3	3		

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності		Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
78-89	B	добре	
65-77	C		
58-64	D	задовільно	
50-57	E		
35-49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. Методичне забезпечення

1. Конспекти лекцій.
2. Плани практичних занять.
3. Плани самостійної роботи.

11. Рекомендована література

Базова:

1. Бєль Б., Бурмагін О., Патора Т., Хоменок О. Посібник з журналістських розслідувань. Теорія та практика. Київ, 2013. 190 с.
2. Журналіст і вибори : практичний посібник. Автор. колектив : Т. Случик, М. Ратушний та ін.. Київ : Інститут масової інформації, 2014. 46 с.

Допоміжна:

1. Гід журналіста. Збірка навчальних матеріалів, складена за французькою методикою вдосконалення працівників ЗМІ. Київ: IMI, 1999.
2. Засоби масової інформації: професійні стандарти, етика та законодавчі норми: наук.видання / Укл.: Петрів Т., Сафаров А., Сюмар В., Чекмишев О. Київ: Ніч лава, 2006. 100 с.
3. Здоровега В. Й. Теорія і методика журналістської творчості. Підручник. Львів: ПАІС, 2008. 270 с.
4. Кібл Р. Журналістська етика. Київ: Інститут журналістики, 2007. 188 с.
5. Мельник Г.С., Тепляшина А.Н. Основы творческой деятельности журналиста. Санкт-Петербург: Питер, 2006. 270 с.
6. Петрова Н., Якубенко В. Медіа право. Київ: Інститут журналістики, 2007. 275 с.
7. Потятиник Б. Ключі до мас-медіа. Львів: ПАІС, 2002. 235 с.
8. Путівник ретельного журналіста. Київ: Інститут журналістики, 2007. 175 с.
9. Самарцев О. Р. Творческая деятельность журналиста. Москва: Академический проект, 2007. 528 с.
10. Тертычный А.А. Расследовательская журналистика: учебное пособие для вузов, Москва: Аспект Пресс, 2002.
11. Українське законодавство: засоби масової інформації / Підготовлено Програмою правового захисту та освіти ЗМІ IREX У-Медіа. К., 2004. 368 с.
12. Халер М. Пошук і збір інформації. Київ: Академія української преси. 2006. 307 с.
13. Хоменок О.С., Бурмагін О.О., Іванова К.Б., та ін. Журналістське розслідування: навчальний посібник для початківців, Мелітополь, 2008. 182 с.
14. Цимбалюк В. С. Інформаційне право (основи теорії і практики). Монографія. Київ: «Освіта України», 2010. 388с.
15. Чекмишев О.В. Основи професіональної комунікації. Теорія і практика новинної журналістики: Підручник-практикум. Київ: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2004. 129 с.

12. Інформаційні ресурси

1. Бібліотека БДПУ
2. Журналістські розслідування / Збірник навчально-методичних матеріалів. Упоряд. Миронченко В.Я. URL: http://journlib.univ.kiev.ua/Books/rozslid.pdf
3. Медіатека кафедри соціальних комунікацій
4. Медіатека факультету філології та соціальних комунікацій
5. Розслідувальна журналістика: посібник для журналістів з активною громадською позицією, Луганськ: Правозахисний центр «Поступ». URL: http://www.irf.ua/files/ukr/programs/rol/rol-2013-7-18_1.pdf
6. Сірачук С. Журналістське розслідування як метод збору інформації. URL: http://naub.org.ua/?p=814